

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα ..... 28 / 12 / 2000
Αριθ. Πρωτ... 3993 / 684 9

Π ρ ο ς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή της ΕΣΔΑ

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και εντάχθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με την υπερνομοθετική ισχύ που προσδίδει σ' αυτήν το άρθρο 28 παρ. 1 εδαφ. α' του Συντάγματος, με το άρθρο 6 παρ. 1 αναγνωρίζει δικαίωμα σε δίκαιη δίκη. Ειδικές εκφάνσεις του δικαιώματος αυτού, στο χώρο της ποινικής δικαιοσύνης, είναι οι ρυθμίσεις που εισάγονται με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 6.

Η παράγραφος 2 αναφέρεται στο τεκμήριο αθωότητας του κατηγορουμένου μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του, ενώ η παράγραφος 3 περιγράφει συγκεκριμένα δικαιώματα του κατηγορουμένου ο σεβασμός των οποίων εγγυάται την διεξαγωγή χρηστής δίκης και την έκδοση ορθής απόφασης. Ειδικότερα:

I. Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα, σε σύντομο χρόνο και σε γλώσσα που κατανοεί, να πληροφορηθεί λεπτομερώς τη φύση και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας. Το δικαίωμα αυτό συμπληρώνεται από την πρόβλεψη ότι δικαιούται δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεί τη χρησιμοποιούμενη γλώσσα. Το δικαίωμα αυτό εκτείνεται σε όλες τις φάσεις της ποινικής διαδικασίας, από την άσκηση της ποινικής δίωξης έως την αμετάκλητη περάτωσή της. Ειδική ρύθμιση του δικαιώματος αυτού περιέχει και ο Κ.Ποιν.Δ. (άρθρα 233 και επόμενα).

II. Η ΕΣΔΑ προβλέπει ότι ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να υπερασπίσει ο ίδιος τον εαυτόν του ή να αναθέσει την υπεράσπισή του σε συνήγορο που αυτός θα επιλέξει. Και όταν ακόμη δεν έχει να πληρώσει συνήγορο πρέπει να διορίζεται συνήγορος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 96 Α Κ.Ποιν.Δ. Υποχρέωση διορισμού συνηγόρου υπάρχει και όταν ακόμη κατηγορείται για αξιόποινη πράξη που φέρει βαθμό πλημμελήματος, η υποχρέωση δε αυτή εκτείνεται σε όλες τις φάσεις της ποινικής διαδικασίας.

III. Ο κατηγορούμενος έχει ακόμη το δικαίωμα να του παρασχεθούν όλες οι ευκολίες που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία της υπεράσπισής του και ειδικότερα να εξετάσει τους μάρτυρες κατηγορίας και να προσκαλέσει και εξετάσει μάρτυρες υπεράσπισης υπό τους ίδιους όρους που εξετάστηκαν οι μάρτυρες κατηγορίας.

Η χώρα μας, από το Νοέμβριο 1985 που αναγνώρισε δικαίωμα ατομικής προσφυγής στα όργανα της ΕΣΔΑ, επανειλημμένως βρέθηκε εγκαλούμενη ενώπιον του ΕΔΔΑ και καταδικάσθηκε για παραβιάσεις της ΕΣΔΑ.

Παραβιάσεις της ΕΣΔΑ, στο χώρο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, επισημάνθηκαν και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) .

Έχω την εκτίμηση ότι οι παραβιάσεις της ΕΣΔΑ, από τις οποίες η χώρα μας εμφανίζεται ως μη σεβόμενη τα ανθρώπινα δικαιώματα, οφείλονται σε ελλιπή ενημέρωση των κ.κ. δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, καθώς και των ασκούντων γενικά και ειδικά προανακριτικά καθήκοντα αστυνομικών και άλλων διοικητικών υπαλλήλων. Για τον λόγον αυτόν παρακαλώ όπως, με την κοινοποίηση της παρούσης στους κ.κ. δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειάς σας, συστήσετε στους κ.κ. εισαγγελικούς λειτουργούς τη μελέτη και συστηματική ενημέρωσή τους στις ενδιαφέρουσες την ποινική διαδικασία ρυθμίσεις της ΕΣΔΑ και ακολούθως εκείνοι, κατά το μέτρον της αρμοδιότητάς τους, να δώσουν σχετικές οδηγίες και στα ασκούντα προανακριτικά καθήκοντα αστυνομικά και άλλα διοικητικά όργανα.

Επωφελούμαι της ευκαιρίας να επισημάνω γενικότερα ότι οι ρυθμίσεις της ΕΣΔΑ, καθώς και του από 16 Δεκεμβρίου 1966 Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα που κυρώθηκε με το ν. 2462/1997, επηρεάζουν την ισχύν πολλών κανόνων του ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου που αναφέρονται στο περιεχόμενο των ατομικών δικαιωμάτων και τον τρόπο της άσκησής τους. Η διαπίστωση αυτή δημιουργεί την υποχρέωση στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς να προβληματίζονται για τη συμβατότητα των εφαρμοζομένων ρυθμίσεων του εσωτερικού δικαίου προς τις ρυθμίσεις που εισάγουν οι διεθνείς αυτές συμβάσεις. Οι κ.κ. Εισαγγελείς

Εφετών, κατά τις επιθεωρήσεις τους, θα πρέπει να ελέγχουν και την ενημερότητα των επιθεωρουμένων σε ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διεθνών αυτών συμφώνων και να επισημαίνουν ενδεχόμενη ασυμβατότητα υπηρεσιακών ενεργειών προς το πνεύμα αυτών.

Ο Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου

Παναγιώτης Δημόπουλος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

- 1) κ. Υπουργό Δικαιοσύνης
- 2) κ. Πρόεδρο Τριμελούς Συμβουλίου Επιθεώρησης
- 3) Νομικό Γραφείο κ. Πρωθυπουργού